

משנה - מעשרות - רע"ב

פרק א

פרק א - משנה א פרק א - משנה ב פרק א - משנה ג פרק א -
משנה ד פרק א - משנה ה פרק א - משנה ו פרק א - משנה ז פרק
א - משנה ח

פרק ב

פרק ב - משנה א פרק ב - משנה ב פרק ב - משנה ג פרק ב -
משנה ד פרק ב - משנה ה פרק ב - משנה ו פרק ב - משנה ז פרק
ב - משנה ח

פרק ג

פרק ג - משנה א פרק ג - משנה ב פרק ג - משנה ג פרק ג -
משנה ד פרק ג - משנה ה פרק ג - משנה ו פרק ג - משנה ז פרק
ג - משנה ח פרק ג - משנה ט פרק ג - משנה י

פרק ד

פרק ד - משנה א פרק ד - משנה ב פרק ד - משנה ג פרק ד -
משנה ד פרק ד - משנה ה פרק ד - משנה ו

פרק ה

פרק ה - משנה א פרק ה - משנה ב פרק ה - משנה ג פרק ה -
משנה ד פרק ה - משנה ה פרק ה - משנה ו פרק ה - משנה ז פרק
ה - משנה ח

פרק א - משנה א

כָּלֵל אָמְרוּ בַּמַּעֲשָׂוִת כֹּל שֶׁהוּא אָכַל. לְמַעוּטֵי סְטִיס שְׁקוֹרִין בְּעַרְבֵי נִי"ל, וְקוֹצָה שְׁקוֹרִין בְּעַרְבֵי אֲלַעְצַפּוּ"ר, שְׁאֵלוּ אֵינָן אָכַל, אָף עַל פִּי שֶׁהוּן נֶאֱכָלִים עַל יַדֵּי הַדַּחֵק, וְאֵינָם חִיבִים בַּמַּעֲשָׂוִת: וְנִשְׁמַר. לְמַעוּטֵי הַפֶּקֶר שֶׁאֵין לוֹ בְּעֵלִים שֶׁיִּשְׁמְרוּהוּ: וְגִדּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. לְמַעוּטֵי כַּמְהִין וּפְטָרִיּוֹת. וְכֹל הַנִּי יִלְפִינָן מִקְרָא, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים יד) עֲשֹׂר תַעֲשֶׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֶרְעֶךָ וְכוּ'. אֶת כָּל תְּבוּאֹת, דּוּמִיא דְּתְבוּאָה שֶׁהוּא אָכַל. זֶרְעֶךָ, הַמִּיחָד לָךְ {א}, פָּרֵט לְהַפְקֵר שֶׁאֵין לוֹ בְּעֵלִים מִיחָדִים. זֶרְעֶךָ דְּבַר שֶׁזֶרְעִים אוֹתוֹ וּמִצְמִיחַ, פָּרֵט לְכַמְהִין וּפְטָרִיּוֹת שֶׁאֵינָן נִזְרָעוֹת: כֹּל שֶׁתַּחֲלָתוֹ אָכַל וְסוּפוֹ אָכַל. כְּגוֹן יָרְקוֹת, שֶׁמִּיד כִּשְׁהוּן גְּדֻלִים רְאוּיָן לְאֲכִילָה, וּמִשְׁמַרִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּגְדֵּל וְיוֹסִיף אָכַל: חִיב קֶטָן וְגִדּוּל. שֶׁהָרִי רְאוּיָן לְאֲכִילָה בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קֶטָנִים: וְכֹל שֶׁאֵין תַּחֲלָתוֹ אָכַל. כְּגוֹן מִינֵי פְרוֹת: אֵינּוּ חִיב עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה אָכַל. דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא כז) מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרֵי הָעֵץ, עַד שֶׁיִּגְדֵּל וְיַעֲשֶׂה פְּרִי:

פרק א - משנה ב

מֵאֵימַתֵּי הַפְּרוֹת חִיבִים בַּמַּעֲשָׂוִת. דְּתַחֲלָתָן אֵינּוּ אָכַל, וְצָרִיד לִתְּנוּ שְׁעוֹר לְכֹל פְּרִי וּפְרֵי מֵאֵימַתֵּי נִגִיעַ זְמַנּוֹ לְהִיּוֹת רְאוּיָן לְאֲכִילָה: מִשִּׁיבְחִילוֹ. תַּחֲלָת בְּשׂוֹלָם קְרוּי בַּחֵל, וְדִגְמָא לְזוֹ תַּחֲלָת יָמֵי הַנְּעוּרִים בְּאִשָּׁה קְרוּי בַּחֵל. וּמִפְּרֵשׁ בְּגִמְרָא מִשִּׁילְבִין רְאִישֵׁיהֶם זֶהוּ הַתַּחֲלָת בְּשׂוֹלָם: הָאֲבָשִׁים. מִן מִמִּינֵי הָעֲנָבִים הָרְעִים כְּמוֹ וְיַעֲשׂ בְּאִשִּׁים (וְיַשְׁעִיָּה ה): מִשֶּׁהַבְּאִישׁוֹ. שְׁנֵתַבְּשָׁלוּ כֹּל כֶּף עַד שֶׁהַחֲרָצָנִים שֶׁבְּפָנִים נִרְאִים מִבְּחוּץ מִתּוֹךְ הַקְּלָפָה. וְאֶשְׁכּוֹל שֵׁישׁ בּוֹ גִּרְגַר אֶחָד שֶׁהִגִיעַ לְשְׁעוֹר זֶה הָיָה כְּלוֹ חֲבוּר לַמַּעֲשָׂוִת: וְהָאוֹג. אֵילָן שֶׁפְּרוֹתָיו אֲדָמִים, וְקוֹרִין לוֹ בְּלַע"ז קוֹרְנִיאוּל"י: וְהַתּוֹתִים. בְּעַרְבֵי תוֹי"ת וּבְלַע"ז מוֹרָא"ש: מִשִּׁימְסוֹ. מִשִּׁיתְּמַעַד הָאָכַל מִתַּחַת יָדוֹ. וְאִם הִגִיעָה אֶפְלוֹ פְּרִדָּה אַחַת שֶׁל רְמוֹן לְשְׁעוֹר זֶה כֹּל הַרְמוֹן חִיב בַּמַּעֲשָׂוִת: מִשִּׁיטִּילוֹ שְׂאֵר. מִשִּׁיפְתָּחוּ כִּשְׂאֵר שֵׁישׁ בּוֹ סְדָקִים: מִשִּׁיטִּילוֹ גִידִים. כְּשֶׁמִּתְחִילִים לְהַתְּבַשֵּׁל נִרְאִים בָּהֶם כְּמִין גִּידִים אֲדָמִים: מִשִּׁיעֵשׂוּ מְגוּרָה. מִשִּׁיבְדֵל הָאָכַל מִן הַקְּלָפָה הַחִיצוֹנָה וְיִהְיֶה הָאָכַל כְּאֵלוֹ מִנַּח בְּמְגוּרָה דְּהֵינּוּ אוֹצָר: מִשִּׁיעֵשׂוּ קְלָפָה. הַקְּלָפָה הַתַּחֲתוֹנָה הַסְּמוּכָה לְאָכַל, וְאִינָה נַעֲשִׂית אֶלָּא אַחַר גִּמְרַ בְּשׂוֹל הַפְּרִי. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק א - משנה ג

מִשִּׁינְקָדוֹ. מִשִּׁיְהִיָּה בָּהֶם נִקּוּדוֹת שְׁחוּרוֹת. כִּי בְּגִמְרַ בְּשׂוֹלָם הֵם מִתְחִילִים לְהִשְׁחִיר: וְכֹל הַשְּׁחוּרִים. כְּגוֹן עֲנָבֵי הַדָּס וְעֲנָבֵי סֵנָה: אֲגָסִים. בְּעַרְבֵי אַגִּ"ס, וּבְלַע"ז פִּירָא"ש: קְרִיסְטוּמִלִין. תַּפּוּחִים קֶטָנִים הַדּוּמִים לְעַפְצִים

שְׁקוּרִין מִיָּלִין: פְּרִישִׁין. קוֹנְדוֹנִיִּישׁ בְּלַעִיז, וּבְעַרְבֵי סַפְרָגִיל: עֲזָרְדִין.
 בְּעַרְבֵי זַעְרוּיִד, וּבְלַעִיז סוֹרְבִישׁ: מְשִׁיקְרִיחוֹ. פְּרוֹת הִלְלוּ בְּקִטְנָן מְכַסִּים
 שְׁעָרוֹת דְּקוֹת כְּמִין נוֹצָה, וּכְשִׁיתְחִילוּ לְהַתְבַּשֵּׁל נִקְרָחִים מְעַט מְעַט, וּבְגִמְר
 בְּשׁוֹלֵם נוֹפֵל הַכֹּל: הַתְלָתָן מְשִׁיצְמַח. מְשִׁהִיה נִגְמַר בְּבִשׁוּלוֹ עַד שֶׁאֵם הָיוּ
 זוֹרְעִים אוֹתוֹ הָיָה צוֹמַח. וְסִימָן לִידַע מְתִי הַגִּיעַ לְשַׁעוֹר זֶה, נוֹתֵן אוֹתוֹ
 לְתוֹךְ הַמַּיִם, וְכֹל פְּרָדָה שְׁשׁוֹקַעַת רַבָּה בְּמַיִם בְּיָדוֹעַ שֶׁאֵם יִזְרַעְנָה תִצְמִיחַ.
 וְדָרְשִׁינָן לָהּ מִדְּכִתִּיב (דְּבָרִים יד) עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאת זְרַעֲךָ, דְּבָר
 שֶׁהוּא נִזְרַע וּמְצַמִּיחַ: מְשִׁיכְנִיסוֹ שְׁלִישׁ. שְׁנַתְגַּדְלוּ שְׁלִישׁ מִמָּה שְׁעַתִּידִין
 לְהַתְגַּדֵּל. אִי נְמִי כְּשֶׁבֵּא לְעַצְרוֹ וּלְסַחֲטוֹ {ג} מוֹצִיא מֵהוּן עֲכָשָׁיו שְׁלִישׁ מִמָּה
 שְׁמוֹצִיא כְּשֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ יִפָּה:

פרק א - משנה ד

וּבִיָּרֵק הַקְּשׂוּאִים וְהָאֲבִטִּיחִים. הֵכִי קָאֵמַר אַרְבַּעָה מֵיָנִים הִלְלוּ בִּיָּרֵק,
 שֶׁהוּן הַקְּשׂוּאִין וְהָאֲבִטִּיחִים וְהַדְלוּעִין וְהַמְלַפְפוֹנוֹת, וּבִפְרוֹת הָאֵילָן
 הַתְּפוּחִים וְהָאֲתְרוּגִים, חִיָּבִים בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קִטְנִים, לְפִי שֶׁתְּחַלְתָּן אֶכֶל
 וְסוֹפָן אֶכֶל, וְהוּן נֶאֱכָלִים בֵּין גְּדוּלִים בֵּין קִטְנִים: רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר אֶת
 הָאֲתְרוּגִין בְּקִטְנָן. דְּסָבִירָא לִיה שֶׁאֵין נֶאֱכָלִים קִטְנִים, וְלֹא הָיוּ תְּחַלְתָּן
 אֶכֶל. וְאֵין הִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁקָדִים הַמְּרִים. נֶאֱכָלִים בְּקִטְנָן וְאֵין
 נֶאֱכָלִים בְּגְדָלוֹ. וּשְׁקָדִים מֵתוֹקִים אֵינְכָא:

פרק א - משנה ה

אִיזְהוּ גְרָנָן לְמַעֲשָׂרוֹת. אֵימְתִי הַקְּבָעוּ הַפְּרוֹת לְמַעֲשֹׂר וְאִסוּר לֶאֱכֹל מֵהוּן
 עֲרָאִי, כְּמוֹ הַתְּבוּאָה בְּגֵרָן. שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהַגִּיעוּ הַפְּרוֹת לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת
 עַדִּין מִתֵּר לֶאֱכֹל מֵהוּן עֲרָאִי עַד שִׁיְהֵא גְרָנָן לְמַעֲשָׂרוֹת: מְשִׁיפְקָסוֹ. מְשִׁינְטֵל
 פִּיקָס שְׁלָהֶם, וְהוּא שְׁעַר הַצּוֹמַח בְּהוּן כְּשֶׁהוּן קִטְנִים, וּכְשֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ כָּל צֶרֶפָן
 נוֹשֵׁר: מְשִׁיעֵמִיד עֲרָמָה. שְׁיַעֲשֶׂה מֵהוּן כְּרִי: מְשִׁישְׁלָק. שְׁלוֹק לְאֲבִטִּיחִים כְּמוֹ
 פְּקוּס לְדְלוּעִים: מְקָצָה. לְפִי שֶׁאֵין עוֹשִׂים עֲרָמָה מִן הָאֲבִטִּיחִים אֶלָּא
 שׁוֹטְחִים אוֹתָם, וּמְקוּס שְׁשׁוֹטְחִים בּוֹ הַפְּרוֹת קְרוּי מְקָצָה: יָרֵק הַנְּאָגֵד.
 שְׁדַרְכוּ לְמַכְרוֹ אֲגָדוֹת: וְאִם אֵינוֹ מְמַלֵּא אֶת הַכְּלִי. כְּגוֹן שְׁרוּצָה לְמִלְאֵת
 שְׁנִים אוֹ שְׁלֹשָׁה כְּלִים, אוֹכֵל מִכָּל אֶחָד עֲרָאִי עַד שִׁיְמַלֵּא אֶת הָאֲחֵרוֹן:
 כְּלַפְלָה. הַמְּלַקֵּט יָרֵק לְתוֹךְ הַכְּלִי לְפָלְקָה דְּהֵינּוּ סַל: מְשִׁיחֲפָה. אֶת הַיָּרֵק
 בְּהוּצִין אוֹ בְּעֵלִין שְׁדַרְכוּ לְכַסוֹת בּוֹ: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים. שְׁזָהוּ גְרָנָן
 לְמַעֲשָׂרוֹת: בְּמוֹלִיד לְשׁוּק. לְמַכֵּר, דְּלֹאוּ בְּדַעְתּוֹ הַדְּבַר תְּלוּי, שְׁמָא יִמְצָא
 לְקוֹחוֹת וְיִהְיוּ הַפְּרוֹת טְבוּלִים שֶׁהַמְּקַח קוֹבַע לְמַעֲשֹׂר: אֲבָל בְּמוֹלִיד לְבֵיתוֹ
 אוֹכֵל עֲרָאִי עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְבֵיתוֹ. דְּבַדְעָתוֹ תְּלוּי הַדְּבַר, וְלֹא יִהְיוּ הַפְּרוֹת
 טְבוּלִים עַד שֶׁיִּגִּיעַ לְבֵיתוֹ, שֶׁהַטָּבֵל אֵינוֹ חִיָּב בְּמַעֲשֹׂר עַד שֶׁיִּרְאֶה פְּנֵי הַבַּיִת,
 דְּכִתִּיב (דְּבָרִים כו) בְּעֲרַתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת:

פרק א - משנה ו

הפרד. רגילין היו לפרד ברמונים וליבשו, ואותן הגרגרים יבשים קרויין פרד על שם שמפרידים אותן כדי שתכנס בהן [החמה] מכל צד: **משיפקל.** כמו משיקלף {ז}, כלומר משיסיר מעליהן הקלפות הרעות: **משימרח.** אחר שמנקין התבואה מן המץ שלה צוברים אותה במקום אחד בגרן, ומיפה פני הכרי ומחליקין אותו, והוא הנקרא מרוח: **משיכבר.** לפי שרגילים לעקר הקטנית עם העפר צריך לכברם בכברה: **קטעים.** שבלים קטועים שלא נדושו: **מן הצדדים.** צדי הכרי שלא נתמרח: **וממה שבתוך התבן.** שלא נזרה מן המץ:

פרק א - משנה ז

משיקפה. משיסיר החרצנים והזגים שמעלה היין בתוך בור של יין בשעת רתיחתו: **מן הגת העליונה.** שעדין לא נרד לבור: **ומן הצנור.** העשוי בפי הגת, והיין מקלח מן הצנור לבור. והיין שבגת או שבצנור עדין לא נגמרה מלאכתו: **לעוקה.** גמא שלפני בית הבד שהשמן יורד לתוכה: **עקל.** כלי עשוי מחבלים שצוברים הזיתים לתוכו כשמכבידים הקורה עליהם: **ממל.** הרכב העליונה שטוחנין בה הזיתים: **מבין הפצים.** שמן היוצא מבין הנסרים: **חמטה.** היא עגה דקה, וכשמוציאין אותה מן התנור רגילים להחליק פניה בשמן, וקא משמע לן דלא חשיב כמבשל. שהאש קובעת למעשר ואסור לאכל עראי מכל תבואה ופרות וירקות שנתבשלו באור {ח}, אבל האי לא חשיב בשול: **וכן לתמחוי.** דכלי שני הוא ואינו מבשל: **אבל לא יתן.** שמן לקדרה ולאלפס כשהן מרתחים. אף על פי שהעבירן מן האור, ויאכל אכילת עראי, דכל זמן שהיזד סולדת בהן חשוב כמבשל וקבע למעשר: **לכל הוא נותן.** לכל אלפסין רותחין ולכל קדרות רותחות הוא נותן, לאחר שהעבירן מן האור, ואינו קובע למעשר: **חוץ מדבר שיש בו חמץ וציר.** שחריפתו של חמץ וציר מסייע לבשל. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק א - משנה ח

העגול של דבלה. רגילין להחליק פניו במשקין, והוא גמר מלאכתו למעשר: **בתאנים ובענבים של טבל.** במשקין היוצאים מתאנים וענבים של טבל מחליקים בהם העגול של דבלה, ולא חשיבי פיון דאזלי לאבוד: **ורבי יהודה אוסר.** דמשקין חשובין הם ואסורים משום טבל. ואין הלכה כרבי יהודה בכלה מתניתין: **המחליק בענבים.** משפשוף הענבים על עגול של דבלה: **לא הכשר.** העגול לקבל טמאה, דלא חשיב משקה זה שיוצא מן הענבים. ובמשקה העומד לצחצח פליגי [בה] תנא קמא ורבי יהודה אי חשיב משקה אי לא: **משידוש.** מיבשים התאנים ואחר כך דשים אותם במקלות לתוך החבית, או מעגלין אותם בידים לתוך האוצר. ודישת החבית ועגול המגורה הוא גמר מלאכתן: **לא יאכל מהן עראי.** דקא סבר

לא עליון צריך לתחתון ולא תחתון צריך לעליון וכבר נגמרה מלאכתו. ורבי יוסי סבר עדין צריכין זה לזה ולא נגמרה מלאכתו. ואין הלכה כרבי יוסי:

פרק **ב**

פרק ב - משנה א

היה עובר בשוק. עם הארץ החשוד על המעשרות: **אוכלין ופטורים.** דאמור לא ראו פני הבית ולא הקבעו למעשר {א}. ואף על גב דמכר קובע למעשר, האי מתנה יחייב להו, ומתנה אינה קובעת: **מתקנים ודאי.** שהנותן לא עשר, דסבר הוא שיאכלו בשוק ולא בעי עשורי, וכיון דהכניסום לבית הקבעו. ודוקא שנתן להם דבר מעט שראוי לאכלו בשוק, אבל אם נתן דבר מרבה, או שהיה המקבל אדם שאין דרכו לאכל בשוק, או הדבר הנתן אינו נאכל כך כמות שהוא, בכל אלו הוי כאומר הכניסו לבתיכם, ואסור לאכל מהם עראי דמסתמא כבר הקבעו למעשר: **אין מתקנים אלא דמאי.** ונותן תרומת מעשר לכהן, ומעשר ראשון ועני נוטל לעצמו:

פרק ב - משנה ב

ואמר טלו לכם תאנים. בעל השער או בעל החנות אמר כן {ג}: **ובעל השער ובעל החנות חיבין.** דביתו של אדם טובל לו, אבל לא לאחרים: **ורבי יהודה פוטר.** משום דשער וחנות אדם בוש לאכל בתוכו. וחצר הקובעת למעשר היא כל שאין אדם בוש לאכל בתוכה {ד}: **עד שיחזיר פניו.** במקום שישב ומוכר הוא בוש לאכל בלא חזרת פנים, אבל במקום שאינו יושב ומוכר אינו בוש, וקימא לן מקום שהוא בוש פטור, מקום שאינו בוש חיב. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ב - משנה ג

המעלה פרות מן הגליל. לקט פרות בגליל כדי למכרן ביהודה, לא הקבעו למעשר אפלו לן בדרדן, עד שיגיע ליהודה שדעתו למכרם שם: **וכן בחזרה.** אם קדם שהגיע ליהודה נמלך להחזיר לגליל, אוכל מהן עראי בדרדן עד שיגיע לגליל: **עד שהוא מגיע למקום השביתה.** למקום שהוא רוצה לנוח שם בשבת, ומיד כשיגיע שם הקבעו פרותיו למעשר אף על פי שעדין לא הגיעה שבת {ה}. ואין הלכה כרבי מאיר: **והרוכלין המחזירין בעירות.** למכר בשמים ותמרוקי הנשים, ומוליכין עמהם פרות, אוכלים מהן עראי עד שיגיעו למקום הלינה, וכשמגיעים שם הקבעו הפרות למעשר: **רבי**

יהודה אומר בית ראשון. שבעיר שהוא לן שם, קובע למעשר, ואפלו הוא לן בקצה האחר של העיר, לפי שאדם רוצה לפנות כליו בבית ראשון שהוא פוגע כדי ללון שם. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ב - משנה ד

עד שלא נגמרה מלאכתו. שלא הגיע גרנן למעשר, כל פרי ופרי כפי מה שמפרש לעיל: **רבי אליעזר אוסר לאכל מהו עראי**. עד שיפריש כל מעשרותיהו, דתרומה טובלת: **וחכמים מתירים**. דסברי אין תרומה טובלת אלא אם כן תרם מתוך הכלכלה: **כלכלת תאנים שתרמה**. עד שלא הגיע גרנן למעשרות: **רבי שמעון מתיר**. אפלו תרם מתוך הכלכלה: **וחכמים אוסרים**. והלכה כחכמים, דתרומה קובעת למעשר כשתרם מתוך הכלכלה, ולאחר שתרם אסור לאכל עראי מאותה כלכלה עד שיפריש כל המעשרות:

פרק ב - משנה ה

עד שיעשר. דמקח טובל: **ואם צרף**. שלקח בעל הגנה שתיים כאחת {ח} ונתן לו, חיב. אבל בזמן שהקונה לקט ואכל, מודה רבי מאיר דאוכל אחת אחת: **אמר רבי יהודה מעשה בגנת ורדין וכו'**. והתם בעל הגנה היה מלקט, שלא היו מניחים לכניס שם אדם מפני הורדים, ואף על פי כן לא הפרש ממנה תרומה ומעשר מעולם. והלכה כרבי יהודה:

פרק ב - משנה ו

שאבר. שאברר ואבחר: **בוור ואוכל**. תולש אחת אחת ואוכל, אבל אם תלש וצרף שתיים חיב: **מגרגר**. מלקט גרגר גרגר ואוכל: **פורט**. בעוד הרמון במחבר פורט ממנו גרגר גרגר ואוכל: **ובאבטיח סופת ואוכל**. גרסינו, כלומר חותך חתיכות דקות ואוכל:

פרק ב - משנה ז

לקצות בתאנים. לעשות קציעות. יש מפרשים לשטחן ליבש, ויש מפרשים לחתכן במקצועות שרגילים לחתוך בהם התאנים: **ואמר לו על מנת שאוכל תאנים**. ולא היה צריך לתנאי זה, דבלאו הכי אוכל בדין תורה דכתיב (דברים כג) כי תבא בכרם רעד ואכלת ענבים וגו', ובפועל הכתוב מדבר, הלכך לא הוי כמקח ואינו קובע למעשר: **על מנת שאוכל אני ובני**. אכילת בנו הוי מקח וקובע: **ולאחר הקציעה**. שגמר כבר פעלתו, אינו אוכל בדין תורה, ובא לאכל מכח התנאי, והוי כמקח: **האוכל מן התורה פטור**. ובפרק השוכר את הפועלים [בבא מציעא דף פז] מפרש אלו

אֹכְלִים מִן הַתּוֹרָה, הַעוֹשֶׂה בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע בְּשַׁעַת גְּמַר מְלֹאכָה, וּבִתְלוּשׁ
עַד שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ :

פּרָק ב - מִשְׁנָה ח

בְּלִבְסִים. מִיּוֹן מִמִּינֵי הַתְּאֲנִים הָרְעִים : **בְּבָנוֹת שְׁבַע.** מִיּוֹן שֶׁל תְּאֲנִים לְבָנִים וְטוֹבִים : **לֹא יֹאכַל בְּבָנוֹת שְׁבַע.** דִּכְתִּיב (דְּבָרִים כג) כִּי תִבֵּא בְּכָרִם רֶעֶד וְאֶכְלֶת עֲנָבִים, מָה תִּלְמוּד לומר וְאֶכְלֶת עֲנָבִים, וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שְׂאִין בְּכָרִם אֶלֶּא עֲנָבִים, מִכָּאן שָׂאִם הִיא עוֹשֶׂה בְּתְאֲנִים לֹא יֹאכַל בְּעֲנָבִים : **אֲבָל מוֹנֵעַ הוּא אֵת עֲצָמוֹ.** פּוֹעֵל רִשְׁאֵי לְהִיּוֹת מוֹנֵעַ אֵת עֲצָמוֹ שְׁלֹא לֵאכֹל בְּשַׁעַת שְׁעוֹשֶׂה בְּרַעוּת עַד שְׁמַגִּיעַ לִיְפוֹת, וְאוֹכֵל מִן הַיְּפוֹת מָה שֶׁהִיא לוֹ לֵאכֹל בְּרַעוּת : **זֶה לֵאכֹל וְזֶה לֵאכֹל.** אֶכֶל אֶתְּהָ בְּתְאֲנִים שְׁלִי וְאֲנִי אוֹכֵל בְּשֶׁלֶךְ : **זֶה לְקַצּוֹת וְזֶה לְקַצּוֹת.** אֶכֶל אֶתְּהָ בְּקַצִּיעוֹת שְׁלִי הַשְּׁטוּחוֹת לִיבֵשׁ אוֹ הַחַתּוּכוֹת בְּמַקְצוּעוֹת וְאֲנִי אוֹכֵל בְּקַצִּיעוֹת שְׁלֶכֶךְ : **זֶה לֵאכֹל וְזֶה לְקַצּוֹת.** אֶכֶל אֶתְּהָ בְּתְאֲנִים הַלְּחִים שְׁלִי וְאֲנִי אוֹכֵל בְּקַצִּיעוֹת שְׁלֶכֶךְ, בְּכֹל אֵלוֹ הוּי מְקַח וְקוֹבֵעַ לְמַעֲשָׂרוֹת : **הַמַּחְלִיף לֵאכֹל חֵיב, לְקַצּוֹת פְּטוּר.** דָּאִין מְקַח קוֹבֵעַ בְּדָבָר שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, הַלְּכָךְ קַצִּיעוֹת הַלְּלוֹ שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ אִין הַמְּקַח קוֹבֵעַ בְּהוֹן וְהַלְּכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה {יד} :

פּרָק ג

פּרָק ג - מִשְׁנָה א

הַמַּעֲבִיר תְּאֲנִים. דָּרָךְ חֲצָרוֹ, לְהוֹלִיכֶם לְמַקּוֹם שְׁעוֹשִׂים הַקַּצִּיעוֹת : **אוֹכְלִין וּפְטוּרִין.** דְּחֲצָר אֵינָה קוֹבֵעַת בְּדָבָר שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, אֲבָל הוּא אֶסוּר לֵאכֹל אֶלֶּא בְּמַקּוֹם שְׁעוֹשִׂים הַקַּצִּיעוֹת, מִשּׁוּם דְּבְמַקּוֹמוֹ נִכָּר שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, וְשְׁלֹא בְּמַקּוֹמוֹ אֵינוֹ נִכָּר. וּבְנִיּוֹ מִתְּרִין אֶפְלוֹ בְּמַקּוֹם שְׂאִין עוֹשִׂין בּוֹ הַקַּצִּיעוֹת, שְׂאִין תְּלוּי בְּהֵם לְמַלְךְ, וְכִיּוֹן שֶׁדַּעַת אֲבִיהוֹן לַעֲשׂוֹת מֵהוֹן קַצִּיעוֹת מִתְּרִין, אֲבָל הוּא שְׁבִידוֹ לְמַלְךְ אֵינוֹ מִתְּרַ אֶלֶּא בְּמַקּוֹם שְׁעוֹשִׂים הַקַּצִּיעוֹת : **אֲבָל אִם יֵשׁ לָהֶם עֲלֵיו מְזוֹנוֹת.** שְׁקַצֵּץ לָהֶן, דָּאִינָן אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה, כִּיּוֹן שְׂאֵינוֹ גְּמַר מְלֹאכָה דְּלֹא שְׁכָרוֹן אֶלֶּא לְהַעֲבִירוֹן {ג} עַד מַקּוֹם שְׁעוֹשִׂים הַקַּצִּיעוֹת : **הֲרִי אֵלוֹ לֹא יֹאכֵלוּ.** דְּהוּי מְקַח, וְלִגְבִי לֹקַח חֲשִׁיבִי כְּנִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, שְׁהַלּוֹקַח עֵינָיו בְּמַקְחוֹ {ד} :

פּרָק ג - מִשְׁנָה ב

הַמוֹצִיא פּוֹעֲלֵיו לַשְּׂדֵה. לְמַלְאכָה אַחֲרַת וְלֹא לְלִקַּט פְּרוֹת, דְּהַשְּׂתָא אִין אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה {ה} : **אוֹכְלִין וּפְטוּרִין.** אִם נָתַן לָהֶם, דְּמִתְּנָה אֵינָה כְּמַכָּר {ו} : **וְאִם יֵשׁ לָהֶן עֲלֵיו מְזוֹנוֹת.** שְׁקַצֵּץ לָהֶן : **אוֹכְלִין אַחַת אַחַת וְכוּ'.**

דלא הוי קבע: ולא מן המקצה. פרי של תאנים:

פרק ג - משנה ג

לעשות בזיתים. לעדר ולקשקש תחת הזיתים, ולא ללקט, דהשתא אינו אוכל מן התורה: **ואם צרף.** שנים ביחד חיב דהוי קבע: **לנפש בבצלים.** לתלש העשבים הרעים הגדלים בתוך הבצלים: **מקריסם.** מחתך, ודומה לו יכרסמנה חזיר מנער (תהלים פ):

פרק ג - משנה ד

ואפלו בצד שדה קציעות {יג}. דמוכחא מלתא דמהך שדה נפול, אפלו הכי מתרות משום גזל, דמסתמא נתיאשו הבעלים מהן: **ופטורות מן המעשר.** כדן הפקר: **ובזיתים ובחרובים חיבין.** לפי שאין הבעלים מתנאשים מהן, שמראיתו מוכיח עליו שמאילן זה נפל. אבל תאנה עם נפילתה נמאסת ולא ידוע מאיזה אילן היא {טו}: **אם דרסו רוב בני אדם.** אם רוב אנשי אותה העיר דרסו כבר הגרוגרות שלהן בשדותיהן {יז}, אית לן למימר זו מן הדרוסות הן וכבר נגמרה מלאכתן, וחיב לעשר: **פלחי דבלה.** אחר שנדרסו בעגול מחלקים העגול לכמה פלחין, ויש בפלח הרבה דבלות דבוקות זו בזו: **עד שלא כנסן לראש הגג.** לעשות מהן ערמה, שהוא גרנן של חרובין למעשר כדתנן בפרק קמא: **מוריד מהן לבהמה.** אבל הוא לא יאכל {יט}, שאין אוכלים על המקצה אלא במקומן, כלומר הפרות ששוטחין אותם ליבש שלא נגמרה מלאכתן אין אוכלים מהן אלא במקומן, דשלא במקומן אינו נכר שלא נגמרה מלאכתן. ומיהו כשפאכיל מהן לבהמה אפלו שלא במקומן, מתוך שאין החרובין מאכל בהמה, מידע ידיע דלא נגמרה מלאכתן ולא יבשו כל צרפן: **מפני שהוא מחזיר את המותר.** למקום ששוטחן שם ליבש, וכל היכא דמותרו חוזר לא טביל:

פרק ג - משנה ה

איזו היא חצר שחיבת במעשר. שקובעת למעשר כמו בית: **חצר צורית.** שכן בצור היו מושיבין שומר בפתח החצר: **כל שאחד פותח ואחד נועל.** כגון שיש בחצר שני בתים לשני בני אדם, וכשאחד מהן פותח פתח החצר בא השני ונועל, וכשאחד נועל השני מוחה בידו ופותח, נמצאת חצר שאינה משתמרת: **ואין אומרים לו מה אתה מבקש פטורה.** ואף על פי שאינו בוש לאכל בתוכה: **והחיצונה פטורה.** פיון שיש לפנימית דריסת הרגל עליה אינה משתמרת. וקימא לן הלכה כדברי כלן להחמיר:

פרק ג - משנה ו

אף על פי שהן של חצר החיבת. והעלה הפרות לגג דרך חצר, אף על פי כן לא טבלי, הואיל ובשעה שהכניסן לחצר היה בדעתו להעלותן ולאכלן בגג. והני מילי כשיש בגג ארבע אמות על ארבע אמות, אבל אם אין בגג ארבע אמות על ארבע אמות, בטל לגבי חצר: **בית שער.** אצל פתח החצר: **אכסדרה.** מקפת משלש מחצות ומקורה למעלה: **מרפסת.** מקום לפני העליות, ויוצאים מן העליות למרפסת, ומן המרפסת יורדים בסלם לחצר:

פרק ג - משנה ז

הצריפים. אין להם גג, אלא הקורות למעלה נוגעות זו בזו והולכים ומתרחבים למטה: **והברגנים.** כמין שובכים, עשויין בשדות לאצר בהן פרות: **והאלקטיות.** ספות שעושים בימות החמה לצל. תרגום קנץ קיטא: **ספת גנוסר.** ים כנרת מתרגמינן גנוסר, והוא מקום בארץ הגליל שפרותיו מרבים וטובים, ויושביו עושים ספות ודריס שם כל זמן הפרות: **אף על פי שיש שם רחים ותרגולים.** לא הוי קבע: **ספת היוצרים.** רגילים לעשות שתי ספות זו לפניו מזו, בפנימית מצניע קדרותיו ודר שם, ובחיצונה עושה מלאכתו ומוכר קדרותיו: **כל שאינה דירת החמה ודירת הגשמים.** וסכה פנימית אין היוצר דר בה בימות הגשמים, הלכך פטורה, ואין הלכה כרבי יוסי: **רבי יהודה מחיב.** רבי יהודה לטעמיה, דסבר סכה דירת קבע בעינן {כב} וחיבת במזוזה. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ג - משנה ח

תאנה שהיא עומדת בחצר. אילן של תאנה שהוא עומד בחצר, וחצר קובעת למעשר: **ואם צרף.** שתיים, חיב: **רבי שמעון אומר אחת בימינו.** אפלו שלש כהאי גוונא לא הוי צרוף ושרי. ואין הלכה כרבי שמעון: **עלה לראשה.** לראש התאנה: **ממלא חיקו ואוכל.** שם. ובלבד שלא יוריד לחצר:

פרק ג - משנה ט

נוטל את האשכול. אוכל כדרך ואין צריך לגרגר, וכן ברמון אין צריך לפרט, וכן באבטיח אין צריך לספות, דהינו לחתוך חתיכות דקות: **רבי עקיבא אומר וכו'.** והלכה כרבי עקיבא: **כספר.** כך שמה בערבי, והוא זרע גד, ובלע"ז קוליינדר"ו: **מקוסם.** מחתך: **סאה.** בערבי פודני"ג, ובלע"ז פוליי"ו: **אזוב.** בערבי זעת"ר: **והקורנית.** בערבי חש"א, ובלע"ז

שדריא"ה: אם היו נשמרים חיביו. דאין חיב במעשר אלא אכל ונשמר:

פרק ג - משנה י

אוכל פדרפו. מן הנוף העומד בגנה: **אוכל אחת אחת.** מן הנוף הנוטה לחצר: **ואם צרף.** שנים חיב: **הכל הולך אחר העקר.** דשדינן נופו בתר עקרו, שהוא מקום יניקת האילן: **ובבתי ערי חומה הכל הולך אחר העקר.** אף הנוף הנוטה חוץ לחומה, אם לא גאלו בתוך השנה, נחלט לצמיתות כאלו היה בתוך החומה, הואיל ועקר האילן בתוך החומה הוא: **ובערי מקלט הכל הולך אחר הנוף.** אף אחר הנוף קאמר {כו}, שאם עקרו בפנים בתוך תחום ערי מקלט ונופו נוטה חוץ לתחום, כי היכי דבעקרו לא מצי גואל הדם קטיל ליה לרוצח, בנופו נמי לא מצי קטיל ליה, דשדינן נופו בתר עקרו. ואי עקרו בחוץ ונופו בפנים, כי היכי דבנופו לא מצי קטיל ליה, בעקרו נמי לא מצי קטיל ליה, דשדי עקרו בתר נופו לחמרא. וכן בירושלים הולך אחר הנוף לענגן מעשר שני, הינו נמי לחמרא, דעקרו בחוץ ונופו לפנים, כי היכי דבנופו לא מצי פריק, דאין מעשר טהור נפדה בתוך ירושלים, בעקרו נמי לא מצי פריק ליה. ואי עקרו בפנים ונופו לחוץ, כי היכי דבמקום נופו לא מצי אכיל ליה בלא פדיה, שהרי הוא חוץ לירושלים, הכי נמי במקום עקרו אף על פי שהוא בפנים לא מצי אכיל ליה בלא פדיה {כו}:

פרק ד

פרק ד - משנה א

הכובש. ירקות או זיתים בחמץ או ביין, וכן השולק או המולח, אף בשדה חיב. שהאור והמלח והמקח והתרומה והשבת והחצר המשתמרת, כל אחד מאלו קובע למעשר: **המכמן באדמה.** המטמין פרות תחת הקרקע כדרך שרגילין להטמין פרות שאין מבשלים כל צרכן כדי שיתבשלו: **והמטבל.** פרות במלח או בציר או בחמץ ואוכל, פטור, ואינו קובע למעשר כמו הכובש או המולח, אלא אוכל מהן אכילת עראי ופטור מן המעשר: **הפוצע זיתים.** ממעד וכותש אותם כדי שיצא השרף, דהינו המרירות שלהן: **הסוחט זיתים על בשרו.** לסוד גופו: **לתוך ידו חיב.** דמה שנתן לתוך ידו נחשב כאלו נתן לתוך בור קטן, דהינו החפירה שהיין והשמן יורדים בה: **המקפה לתבשיל.** השולה פסלת שמעלה היין בעת רתיחתו נקרא מקפה, ואם אחר שנתן יין בתבשיל הסיר מעליו המרצנים והזגים הצפין למעלה, קפוי עראי הוא זה ואינו קובע למעשר כשאר מקפה יין בעלמא. ובתבשיל צונן אירי, דאי בתבשיל רותח הא אמרינן שהאור קובעת למעשר, ובלא הקפאה היה נקבע למעשר מחמת האור: **לקדרה.**

ריקנית, קדם שנתו לתוכה התבשיל נתן בתוכה יין והקפהו, הוה ליה
במקפה בבור קטן וחיב:

פרק ד - משנה ב

תינוקות שטמנו תאנים. בשדה, דאי בבית, בלא שבת בית קובעת. ונקט
תינוקות לא שמועין דיש להם מחשבה הנפרת מתוך מעשיהם: לא יאכלו
למוצאי שבת. דכיון שקבעתן שבת למעשר אסורים לעולם עד שיתעשרו:
כלכלת שבת. כלכלה מלאה פרות שיחדה לשבת: ובית הלל מחיבין.
במעשר מיד אפלו קדם השבת, דכיון שיחדה לשבת הקבעה מיד: לשלח
לחברו. נטבל מיד, ולא יאכל עראי עד שיעשר, ואפלו לא שלחה, לפי שכיון
שיחדה לשלחה הוא מקפיד עליה כמו בכלכלת שבת. ואין הלכה כרבי
הודה:

פרק ד - משנה ג

המעטן. מקום שצוברין שם הזיתים כדי שיתרככו ויהיו ראויות להוציא
שמנו: טובל אחד אחד במלח. שאין קובע אלא במלח וצרוף שתים, הלכך
אם מלח ונתן לפניו חיב: מן המעטן הטהור חיב. וכגון שהאדם הנוטלן
טמא, שאי אפשר לו להחזיר את המותר, שכבר נטמאו כל אותו שנטל
בידו {ב}: מן הטמא פטור. שכיון שהמעטן כלו טמא [והאדם] הנוטלן
טמא הרי הוא מחזיר את הנותר:

פרק ד - משנה ד

שותין על הגת. וכגון שהכניס שם ראשו ורבו, דליכא למגזר שמא יביא
הפלי אליו וישתה חוץ לגת, דחוץ לגת הוי קבע ואסור לשתות: בין על
החמין. בין שמזג היין בחמין, בין שמזגו בצונן: רבי אליעזר ברבי צדוק
מחיב. דגזר שמא יוציא מן היין חוץ לגת: על החמין חיב. שהוא קובע,
לפי שאינו יכול להחזיר המותר, שיקלקל היין שבגת, אבל מזג בצונן
פטור, שיכול להחזיר המותר. והלכה כחכמים:

פרק ד - משנה ה

המקלף. מסיר קלפתו: מקלף אחת אחת. שעורה אחת. ודוקא כשאינו
סמוך לגרו, אבל אם היה סמוך לגרו אפלו קלף יותר פטור, מפני שהוא
מחזיר את המותר: המולל מלילות. המהבהב שפלין באור וממעכן בידו
להסיר הפסלת: מנפה. להפריח המץ: מיד ליד. מנערן מידו אחת לידו
האחרת: ירקה פטור. שהזרע עקר, וירקה לא חשיב אלא אם כן פון
לירק: מתעשרת זרע וירק. חיב לעשר, בין אכל הזרע, בין אכל העליו ירק

כמות שהן: **השבת**. כך שמה בערבי, ובלע"ז אניט"ו: **זזירים**. זמורות. ואפלו זרעה סתם מתעשרת זרע וירק וזירים, לפי שהשבת עושה זמורות ארכות. אבל הכסבר אינה מתעשרת זירים אלא אם כן זרעה תחלה לזירים: **אינו מתעשר זרע וירק**. אם זרע סתם ולא פרש: **השחלים**. בערבי חב אל שאר, ובלע"ז קרישו"ן: **הגרגיר**. כך שמו בערבי, ובלע"ז אירוג"א. והלכה כחכמים:

פרק ד - משנה ו

התמרות של תלתן. יש מפרשים לולבי תלתן, כעין שיש לגפנים, והן נאכלים. ויש מפרשים כשמתחיל הגבעול לצמוח נראה במקום צמיחתו כמין גרגיר עב ונקרא תמרה, כדאמרין [ספה לג]. גבי הדס נקטס ראשו ועלתה בו תמרה. ובתלתן וחרדל ופול הלכן חשובין אכל: **הצלף**. בלע"ז קאפרי"י: **תמרות**. לולבין שבו, ויש מפרשים הפרח: **אבינות**. הוא עקר הפרי, וקפריסין הוא שומר הפרי: **רבי עקיבא וכו'**. והלכה כרבי עקיבא:

פרק ה

פרק ה - משנה א

העוקר שתלים. נטיעות אחר שצמחו וגדלו קצת עוקרין אותן ושותלן אותם במקום אחר {א}, והם מתעבים ומתרחבים ומתגדלן שם: **פטור**. אפלו ראו פני הבית, מפני שעדין לא נגמרה מלאכתן: **לקח במחבר לקרקע**. הקונה פרות כשהן מחברין פטור, שאין המקח קובע למעשר אלא בקונה בתלוש, לא במחבר {ב}: **לקט**. שתילין לשלח לחברו פטור: **אם יש פיוצא בהם נמכרים בשוק**. חשיבי כאלו נגמרה מלאכתן. ואין הלכה כרבי אלעזר כן עזריה:

פרק ה - משנה ב

ונוטע בתוך שלו לזרע. [שיתבשל] בהם הזרע במקום נטיעתן: **מפני שהוא גרנו**. עקירתו הוא גרנו, שאין להם גרן אחר להתחייב במעשר, דזרעו פטור מן המעשר דכתיב (ויקרא כו) מזרע הארץ, ולא כל זרע, פרט לזרעוני גנה שאינן נאכלין, ונמצא שנגמרה מלאכתן ואסור לנטען עד שיעשר: **טהרו מלטמא**. דכזרועין דמו, והתורה רבתה בטהרת זרעים, דכתיב (שם יא) על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא. אבל לכל שאר מילי כתלושין דמו, ובחזקתן הו למעשר ולשביעית {ג}. ואפלו לטהרת טמאה, דוקא השרישו בעליה שיש תחתיהן עפר המעזיבה, אבל השרישו בקפה כתלושים דמי אף לענין טמאה: **והו מגליו**. העליו שלהו, כדרך גדילתו, כנטועים בשדה

דמו, והתולש מהן בשבת חבי, וחיבין בשביעית ובמעשרות:

פרק ה - משנה ג

לא ימכר אדם פרותיו וכו'. דקעבר משום ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט): **ואם בכרו.** אם יש בהן בכורות שהגיעו לעונת מעשרות והשאר לא הגיעו, נוטלן ומוכר את השאר:

פרק ה - משנה ד

תבנו. שבלין שנדושו, ופעמים נשאר בהן חטין: **גפתו.** פסלת של זיתים: **זגיו.** פסלת של ענבים: **להוציא מהן משקין.** אגפתו וזגיו קאי {ד}: **על הקטעין.** שבולות קטועות שלא נדושו: **ועל הצדדין.** צדי הכרי. וכן התורם בבור, בלבד על מה שבחרצנים ועל מה שבזגין. והתורם בבית הבד, בלבד על מה שבתוד: **הגפת:**

פרק ה - משנה ה

הלוקח שדה ירק. מן הנכרי: **בסוריא.** הם ארצות שכבש דוד, כגון דמשק וארם נהרים וארם צובה. ובמקצת דברים עשאום כארץ ישראל ובמקצתן לא: **אם עד שלא בא לעונת המעשרות חבי.** הואיל ובשעה שבאים לידי חיוב ברשותו של ישראל הם. אבל אם הגיע עת החיוב ברשות העובד כוכבים פטור, דלדבר זה עשו סוריא ככבוש יחיד ולא שמייה כבוש: **ולוקט פדרפו.** ופטור מלעשר אף מה שנוסף ברשותו. אבל פועלים לא ישכר, דחישנין דלמא אתי למעבד הכי אף בשדה שלקח עד שלא בא לעונת המעשרות. ורבי יהודה לא גזר: **פטור.** כיון שאין לו בגוף הקרקע כלום: **רבי אומר אף לפי חשבון.** אמילתיה דתנא קמא קאי, והכי קאמר כי היכי דמחיב אם לקח עד שלא בא לעונת המעשרות לעשר על הכל, הכי נמי מחיב אם הגיע לעונת מעשרות לעשר לפי חשבון שנתוסף ברשותו, כגון אם הביאו שלישי ביד הנכרי, חבי לעשר על שני שלישים שנתוספו ברשותו {ו}. והלכה כרבו שמעון בן גמליאל:

פרק ה - משנה ו

המתמד. הנותן מים בחרצנין ובזגין או בשמרים נקרא מתמד. והקא מירי בנותן מים בשמרים דוקא: **ומצא כדי מדתו.** לאו דוקא כדי מדתו, דאפלו נתן שלש כדות של מים ומצא שלש וחצי פטור, עד שיתן שלש ומצא ארבע: **פטור.** ואף על גב דשמרים יהבי בהו טעם, פטור, דטעם שמרים של טבל לא חשיב טעם גמור אלא קיוהא בעלמא: **רבי יהודה מחיב.** דסבר אי אפשר שיצאו כל המים לחוץ, אלא נשאר חצי כד של מים בתוד:

השִׁמְרִים, וְנִמְצָא שְׂאֵלוֹ הַשְּׁלֵשׁ כַּדוֹת וְחֻצֵי שְׂיָצְאוֹ יֵשׁ בָּהֶן כַּד אֶחָד שֶׁל יֵין וְשְׁנַיִם וְחֻצֵי מַיִם, וְהוּוּ כְּיֵין מְזוּג, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ מְזִיגַת הַיֵּין. וְאִין הַלֶּכֶה כְּרַבִּי יְהוּדָה: **מִצָּא יוֹתֵר מִפְּדֵי מִדְּתוֹ.** וְהוּא דִרְמָא תְּלִתָּא וְאַשְׁכַּח אַרְבַּעָה: **מוֹצִיא עָלָיו מִמְקוֹם אַחֵר.** אִף מִמְקוֹם אַחֵר, כְּלוּמַר לֹא מִיַּבְעִיא מִנִּיהַ וּבִיָּה דְשָׂרִי, אֶלָּא אִף מִמְקוֹם אַחֵר יָכוֹל לַעֲשֹׂר לְפִי חֲשַׁבּוֹן הֵיִתֵּר עַל מִדְּתוֹ:

פרק ה - משנה ז
שְׁלוֹנוֹ. לִינֵת לַיְלָה: **הָעֶרְמָה הַחִיּוּבָת.** הַפְּרִי שֶׁנִּתְחַיֵּב בְּמַעֲשֵׂר, כְּהֵיִיא דְתַנּוּן בְּפֶרֶק קַמָּא וְאִם אֵינּוּ מְמַרְח מְשִׁיעֵמִיד עֶרְמָה:

פרק ה - משנה ח
שׁוּם בַּעַל בְּכִי. שׁוּם חֲרִיף שֶׁהָאוֹכְלוֹ בּוֹכָה וְעֵינָיו זּוֹלְגוֹת דְּמַעוֹת. וְלִי נִרְאָה שׁוּם הַגָּדֵל בְּהַר הַלְּבָנוֹן, שֶׁכֵּן בְּעֶרְבֵי קוֹרִין לְלִבְנוֹן בַּע"ל: **רַכְפָּא.** שֵׁם מְקוֹם: **גְּרִיסִין הַקְּלָקִין.** גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל הַבְּאִים מִן הַקְּלָקִי, שֵׁם מְקוֹם, וְהוּוּ מְרַבְּעוֹת, כְּדִתְנֵן בְּנִגְעִים (פ"ו מ"א) כְּגָרִיס הַקְּלָקִי הַמְּרַבֵּעַ: **וְעֵדְשִׁים הַמְּצַרְיּוֹת.** רֵאשׁוֹן אֶחָד חֵד. וְהַמֵּינִין הִלְלוּ כָּלֶם הֵם מִדְּבָרִיּוֹת, וְחִזְקָתוֹ מִן הַהֶפְקֵר, לְפִי שְׂאֵינָן נִזְרָעִים בְּגִנָּה, לְפִיכֵד פְּטוּרִים מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת: **אִף הַקּוֹרְקִס.** בְּעֶרְבֵי קַלְקֵא"ס, וְהוּא מִין מְמִינֵי הַכְּרוּב: **הַקּוֹטְנִים.** מְמִינֵי הָעֵדְשִׁים. וְהַלֶּכֶה כְּסִתָּם מִשְׁנָה: **וְנִלְקָחִים מִכָּל אָדָם.** אִף מִן הַחֲשׂוּדִים לְמַכַּר פְּרוֹת שְׁבִיעִית: **זֶרַע הַלוֹף הָעֲלִיוֹן.** אֲנִי שְׂמַעְתִּי הַלוֹף הַשּׁוֹטָה. אֲבָל זֶרַע הַלוֹף הַפְּקֵחַ חֵיב. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ שֶׁהַמְּשָׁנָה מְסוֹרְסֵת, זֶרַע הָעֲלִיוֹן שֶׁל לוֹף. וְלוֹף הוּא מְמִינֵי הַבְּצָלִים: **שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאֵבִיהוֹן תְּרוּמָה.** אִף עַל פִּי שְׂאֵחָד מִכָּל אֵלוֹ זֶרְעוֹנֵי גִנָּה שְׂאֵינָם נְאָכְלִים הֵן תְּרוּמָה, וְזֶרְעוֹ, הֵרִי הַגְּדוּלִים נְאָכְלִין. וְלֹא אֶמְרִינָן גְּדוּלֵי תְּרוּמָה תְּרוּמָה אֶלָּא כְּשֶׁהַזֶּרַע הַזֶּרְעֵה הוּא מִדְּבָרִים הָרְאוּיִין לְאֲכִילָה: **שְׂאֵבִיהוֹן.** הַזֶּרַע, שֶׁהוּא אֵב לְמָה שֶׁגָּדֵל מִמֶּנּוּ: